

De kern van de economie

Ieder jaar beginnen zo'n 500 jongens en meiden uit binnen- en buitenland aan de opleiding Economie & Bedrijfseconomie van de Universiteit van Amsterdam. Met een vers VWO-diploma op zak begint een nieuw avontuur in de hoofdstad. Sommigen weten al lang dat ze economie gaan studeren, anderen hebben pas op het laatste moment hun studiekeuze bepaald. Allemaal zijn ze vol goede moed. De studentenkamer is ingericht, pa en ma vertellen niet meer hoe laat ze thuis moeten zijn, en iedere dag pannenkoeken eten went best wel. Studeren, wat een vrijheid! "Dat propedeutisch examen is toch makkelijk in een jaar te halen? Bovendien studeer ik nu iets wat ik leuk vind. Dat was op het VWO wel anders. Allemaal vakken waar ik niks aan vond. Maar nu, alles is economie wat de klok slaat! Iedere dag, week in week uit, vier jaar achter elkaar, wat kan er leuker zijn? Nee hoor, ik ga echt niet in de kroeg hangen of mijn tijd verspillen bij een studentenvereniging. Ik ga studeren, elke dag, desnoods op zaterdag en zondag. Captains of industry, wees voorbereid, ik kom er aan!

Een studie economie is ook hartstikke boeiend en uitdagend. Maar het is geen makkelijke studie. In 2007 stroomden bij ons 489 Nederlandse en 64 studenten uit het buitenland in. Na een jaar had een kleine 13% van de Nederlandse studenten hun propedeuse gehaald, tegenover 36% van de buitenlandse studenten. Dit zijn dramatisch slechte studierendementen. En dat gold niet alleen 2007; het is al jaren zo. Om het rendement op te voeren heeft de UvA in 2002 een bindend studieadvies ingevoerd: als een student na een jaar minder dan de helft van alle vakken heeft gehaald, dan krijgt de aankomende master het advies om zich niet meer voor de studie in te schrijven. "U kunt zich beter gaan oriënteren op een andere loopbaan, want het advies is bindend. Economie, dat is niks voor

u." Van alle Nederlandse studenten die zich in 2007 hadden ingeschreven kregen 201 een negatief studieadvies. Dat is ruim 41%! Slechts 14% van de buitenlandse studenten kreeg te horen dat ze zich niet meer mochten inschrijven. De bedoeling is dat het bindend studieadvies het kaf van het koren scheidt. Maar werkt dat ook zo? Houden we alleen nog maar de goedgemotiveerde sterstudenten over? Over het 2007-cohort valt nog weinig te zeggen want die zijn nog bezig. Maar van de studenten die in de periode 2002-2004 zijn begonnen, zijn de resultaten wel bekend. En die vallen niet mee. Slechts 11% van de Nederlandse studenten die het bindend studieadvies had overleefd, heeft de bachelor in drie jaar gehaald, en slechts 29% was daar binnen vier jaar mee klaar. De buitenlandse studenten doen het nu ook weer een stuk beter: 28% van hen haalde de bachelor in drie jaar, en 58% wist dat binnen vier jaar te doen.

Hoe komt het toch dat de buitenlanders studenten het zo veel beter doen dan de Nederlanders? Zijn ze beter gemotiveerd? Zijn ze slimmer? Hebben ze een betere werkhouding? Zijn ze volwassen? Ongetwijfeld speelt dit allemaal mee. En wat ook meespeelt is dat we de buitenlandse studenten wel mogen selecteren aan de poort: zonder een voldoende voor de instroomtoets wiskunde mag je niet aan de opleiding beginnen. Maar toch is dit niet het hele verhaal. Wat ook meespeelt is de verwachting die studenten hebben van de studie. Buitenlandse studenten lijken beter te weten aan wat voor studie ze beginnen. Nederlandse studenten kunnen een verkeerd beeld hebben van wat hen te wachten staat. Economie gaat niet over rijtjes uit je hoofd leren. Economie gaat niet over geneuzel over definities. En economie gaat ook niet over instituties als zodanig. Economie gaat over het begrijpen van gemaakte keuzes, en over prijzen die de informatiedragers zijn voor het maken van die keuzes. Studenten moeten gaan leren om de werkelijkheid om hen heen te bezien door een economische bril. Als je dat kunt, kun je uitruilen inzichtelijk ma-

ken. Want daar zijn economen vooral goed in: wat kost het als je kiest voor het een dan wel voor het ander? Welke opbrengsten loop je mis?

Het nieuwe examenprogramma economie voor havo en vwo is een zegen voor de aankomende student. Het leert de leerling precies waar het in de economie om gaat: inzien dat een aantal economische concepten zich aan ons openbaren in tal van situaties. Als je dat onder de knie hebt, en als je bovendien de samenhang tussen de concepten begrijpt, dan kun je daadwerkelijk kijken met een economische bril op je neus. Of het nu de kredietcrisis is, de mededingingscasus tegen Microsoft, of het fileprobleem: Teulings II geeft antwoord. Lesgeven wordt leuker dan ooit. Doe de krant open en leg uit! Dat was toen ik scholier was wel anders.....

Jeroen Hinloopen is hoogleraar economie aan de universiteit van Amsterdam en directeur van de opleiding economie en bedrijfseconomie. Reacties sturen naar: J.Hinloopen@uva.nl.